SVKKФРТП
SUOMALAIS-VENÄLÄINEN KAUPPAKAMARI

EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNTA
Työ- ja elinkeinojaosto
17.10.2018 klo 9:00

Asiantuntijalausunto

Teema: Pl 32 / Viennin haasteet ja viennin edistäminen Erityisesti; Venäjän viennin tilanne ja sen kipupisteet

Suomen ja Venäjän välinen kauppa

Vienti Venäjälle pysytteli alkuvuonna viime vuoden tasolla ja on nyt kääntynyt loivaan laskuun. Tullin tilaston mukaan 2018 tammi-heinäkuussa vienti Venäjälle supistui kaksi prosenttia viime vuodesta. Tuonti Venäjältä kasvoi samalla ajanjaksolla seitsemän prosenttia vuoden takaisesta.

Tilannearvio

Venäjän bruttokansantuotteen kasvun ennustetaan jatkuvan tänä vuonna alle kahden prosentin tahdilla ja hidastuvan ensi vuonna noin 1,5 prosenttiin. Talouden kasvu jää suhteellisen hitaaksi, sillä Venäjän talouden rakenteellisia uudistuksia ei ole saatu käyntiin toivotulla tavalla.

Haasteena Venäjän markkinoilla on edelleen kasvava protektionismi. Valtion tuonninkorvausohjelma, julkisissa hankinnoissa käytettävä paikallisen tarjonnan suosiminen sekä tietyt julkisen sektorin hankinnan rajoitukset hankaloittavat merkittävästi suomalaisten yritysten vientiä.

Jatkuvasti kiihtyvä ja monimutkaistuva pakoteympäristö hankaloittaa yritysten liiketoimintaa monin tavoin.

Ruplan kurssin heikkeneminen on ehkä merkittävin viennin haitta suomalaisille vientiyrityksille, Kurssi ei ole vahvistunut öljyn hinnan nousun myötä samalla tavoin kuin aikaisemmin, sen sijaan kurssi heikkeni keväällä ja loppukesällä Yhdysvaltojen uusien pakotteiden ja pakoteuhkien vuoksi.

Yksityinen kulutus on kasvanut ja inflaatio on pysynyt matalalla 3 prosentin tuntumassa. Palkat ovat nousseet sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Ensi vuodelle suunniteltu arvonlisäveron nosto 18 prosentista 20 prosenttiin nostaa kuluttajahintoja ja myös inflaatiota.

Investoinnit ovat lisääntyneet maltillisesti ja ne ovat nyt noin vuoden 2011 tasolla. Julkinen talous on tasapainossa.

Venäjän vienti ulkomaille on kasvussa, osin heikentyneen ruplan takia. Tuonnin sen sijaan ei ennusteta juurikaan kasvavan lähiaikoina.

Helsinki
Eteläranta 10
00130 Helsinki
Puh. +358 10 439 1150
Fax +358 10 439 1170
info@svkk.fi

Pietari
Bolshaja Konjushennaja
4-6-8 A, office B301
191186 St. Petersburg
Puh. +7 812 322 21 21
Fax +7 812 322 21 21
info@spb.svkk.ru

Moskova
Pokrovski Bulvar
4/17 str. 4 B
101000 Moscow
Puh. +7 495 917 9037
Fax +7 495 795 3040
info.mow@svkk.ru

Jekaterinburg
ul. K. Libknehta 22, office 412
620075 Jekaterinburg
Puh. +7 343 310 1788
Fax +7 343 310 1789
info@eka.svkk.ru

SVKK ФРТП
SUOMALAIS-VENÄLÄINEN KAUPPAKAMARI

Suomalaisten yritysten toiminta ja suurimmat haasteet

SVKK:n, East Office Oy:n, EK:n, Suomen Yrittäjien ja Keskuskauppakamarin keväällä 2018 yhdessä teettämässä barometrikyselyssä suomalaisten yritysten ykköshaaste sekä viennissä että liiketoiminnassa Venäjällä on poliittinen tilanne / poliittinen riski.

Vientiyritykset nostivat toiseksi suurimmaksi haasteeksi tullausongelmat ja kolmanneksi ruplan kurssin. Venäjälle etabloituneilla yrityksillä toiseksi suurin haaste on talouden epävakaisuus ja kolmanneksi suurin haaste ruplan kurssi.

Viime keväästä kiihtynyt pakotepolitiikka ja erityisesti Yhdysvaltain lisääntyvät Venäjä-pakotteet, niiden monimutkaiset sisällöt ja mahdollinen soveltaminen eurooppalaisiin yrityksiin, samoin kuin Venäjän duuman vahvistamat, väljästi muotoillut pakotelait ovat lisänneet myös suomalaisten yritysten epävarmuutta Venäjän markkinoilla.

Venäjän markkinoiden potentiaali suomalaisille yrityksille

Venäjän kehityshaasteet ja presidentti Putinin uuden toimiakautensa asettamat tavoitteet voivat tarjota kasvavaa liiketoimintapotentiaalia suomalaisille yrityksille. Tällaisia ovat mm.

- *Jätehuolto ja kiertotalous.* Venäjän federaatiosubjektit ovat parhaillaan luomassa uutta jätehuoltojärjestelmää alueilleen. Näissä alueellisissa suurissa kehitysprojekteisssa on kysyntää suomalaiselle cleantech-osaamiselle ja -teknologialle. Haasteena on toimialan kehittymättömyys Venäjällä, rahoitus ja mahdolliset tuonninkorvausvaatimukset.
- *Älykkäät kaupungit.* Kaupungistumiskehityksen kiihtyessä Venäjän väestö siirtyy yhä tiiviimmiksi ja ruuhkaisimmiksi muuttuviin suurkaupunkeihin, joissa liikenteen ongelmat ovat jokapäiväisiä. Suomalaisilla, erityisesti digitaalisilla palveluratkaisuilla, voi olla kysyntää samoin kuin tutkimus- ja kehitysosaamisella.
- *Terveydenhuolto.* Suomalainen terveysteknologia, osaaminen ja hoivakonseptit digitaalisine tukipalveluineen voivat olla mukana ratkaisemassa Venäjän terveydenhuollon haasteita.
- *Bio- ja metsätalous.* Venäjän metsästrategia on painottanut koko sektorin kattavia kehittämistoimia. Metsäkoneiden kysyntä on ollut kasvussa, mutta tilaa olisi myös laajemmalle metsäsektorin yhteistyölle.
- *Kone- ja metalliteollisuus.* Venäjällä on edelleen valtava tarve teollisuuden ja teknologian uudistamiselle. Useista valtiollisista ohjelmista huolimatta kehitys on ollut hyvin hidasta, mutta tarvetta suomalaiselle kone- ja metalliteollisuuden tuotteille on. Haasteena on tuonnikorvausohjelman rajoitukset ja rahoituksen järjestäminen.

Team Finland -toiminta Venäjällä ja sen kehittämistarpeet

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksen mukaisesti julkisella rahoituksella toteutettavat palvelut, joilla edistetään yritysten kansainvälistymistä ja vientiä Venäjälle, on keskitetty Suomalais-Venäläiselle kauppakamarille (SVKK) 1.1.2016 alkaen.

Team Finland -toiminta on Venäjällä hyvin koordinoitua ja sitä johtaa Suomen Moskovan suurlähettiläs Mikko Hautala. Team Finland -yhteistyö Venäjällä on mudostunut avoimeksi ja käytännönläheiseksi toiminnaksi. Kehityskohteena voisimme mainita Business Finlandin koordinoimien kasvuohjelmien matalan kiinnostuksen Venäjän-markkinoihin. Myös nykyistä tiivimpi keskusteluyhteys Venäjästä kiinnostuneiden kasvuohjelmien kanssa jo ohjelman suunnittelu- ja alkuvaiheessa mahdollistaisi paremman yhteistyön ja Venäjän markkinan potentiaalin hyödyntämisen kasvuohjelmayrityksille.

SVKK:n tarjoamat maksuttomat Venäjän-kaupan neuvontapalvelut ovat tavoittaneet hyvin suomalaiset yritykset. Vuoden 2018 kolmen ensimmäisen kvartaalin SVKK tarjosi Venäjän markkinoihin liittyvää kansainvälistymisneuvontaa yli 300 suomalaiselle yritykselle. Julkisrahoitteisten palveluiden käyttäjistä yli 90 prosenttia on ollut pk-yrityksiä.

SVKK:n Venäjän-kaupan asiantuntijapalvelut kattavat yritysten Venäjä-liiketoimintojen kaikki vaiheet viennin aloituksesta liiketoiminnan kasvuun ja etabloitumiseen. SVKK tarjoaa yrityksille myös maksutonta juridista perusneuvontaa, mikä on ollut tärkeää säädösympäristön muuttuessa nopeasti.

Haasteellisessa markkinatilanteessa Venäjän Team Finland -toiminta on ollut hyvin käytännönläheistä. On myös pyritty keskittymään muutamaan maantieteellisesti potentiaalisimpaan alueeseen mm. toteuttamalla Team Finland matkoja samoille alueille usean vuoden aikana.

Team Finlandin toiminnassa Venäjällä keskeisenä tehtävänä ja yhteistyömuotona on uusien markkinamahdollisuuksien tunnistaminen ja yritysten aktivointi hyödyntämään niitä.

SVKK:lla on edustustot Pietarissa, Moskovassa ja Jekaterinburgissa. Resursseja on jatkossa tarkoituksenmukaista suunnata yhä enemmän kohdemarkkinoilla tehtäviin toimenpiteisiin. Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) tammikuussa 2018 julkaiseman yrityskyselyn mukaan Team Finland -verkoston vahvistamista toivottiin erityisesti lähialueilla. SVKK katsoo, että tähän tarpeeseen tulee vastata. Olemme vuoden 2019 alustavaan budjettiin sisällyttäneet tämän vuoksi yhden lisäresurssin eli yritysneuvojan rekrytoinnin Pietarin toimistoomme. Lisäksi kauppakamari on jo tehnyt päätöksen olemassa olevien resurssien painopisteen muuttamisesta ja alkuvuonna 2019 Helsingin toimistosta siirtyy yksi asiantuntija Pietariin.

SVKK on aktiivisesti mukana Suomi-talon uuden toimintamallin kehittämisessä palvelemaan entistä paremmin myös elinkeinoelämän tarpeita. Suomi-talo voi toimia matalan kynnyksen Team Finland -palvelupisteenä, jonne suomalaisyritysten on helppo sijoittua. Ressurssien lisäämisellä Pietarin Suomi-taloon pyrimme varmistamaan parhaan mahdollisen palvelun suomalaisille yrityksille.

Suomalais-Venäläinen kauppakamari on alustavassa hakemuksessaan työ- ja elinkeinoministeriölle keväällä 2018 esittänyt, että valtion vuoden 2019 talousarvioon sisällytettäisiin **947.000 euron** määräraha käytettäväksi SVKK:n oman toiminnan tulostavoitteiden saavuttamiseen sekä SVKK:n ja ministeriön välillä erikseen solmitun ja vuosittain päivitettävän tulosasiakirjan tavoitteiden toteuttamiseen.

Suomalais-Venäläinen kauppakamariyhdistys – SVKK ry

Jaana Rekolainen
toimitusjohtaja